

Uchwała nr 129/2024
Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Kielcach
z dnia 5 listopada 2024 roku

w sprawie stwierdzenia nieważności części uchwały Nr 72/IX/2024 Rady Gminy Zagnańsk z dnia 11 października 2024 r. w sprawie poboru podatku rolnego, leśnego i od nieruchomości od osób fizycznych w drodze inkasa.

Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Kielcach w składzie:

Przewodniczący: Damian Grzelka – Prezes Izby

Członkowie: Wojciech Czerw, Iwona Kudła, Ewa Midura (sprawozdawca), Zbigniew Rękas, Monika Różycka, Agnieszka Zarębska

na podstawie art. 18 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 11 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1325 ze zm.) oraz art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465)

stwierdza nieważność uchwały Nr 72/IX/2024 Rady Gminy Zagnańsk z dnia 11 października 2024 r. w sprawie poboru podatku rolnego, leśnego i od nieruchomości od osób fizycznych w drodze inkasa w części - to jest § 2 ust. 3 pkt 2 i § 4 ust. 4 i 5 z powodu naruszenia art. 6 ust. 12 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 70 ze zm.), art. 6b ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1176) i art. 6 ust. 8 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o podatku leśnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 888 ze zm.).

Uzasadnienie

Uchwała nr 72/IX/2024 Rady Gminy Zagnańsk z dnia 11 października 2024 r. w sprawie poboru podatku rolnego, leśnego i od nieruchomości od osób fizycznych w drodze inkasa wpłynęła do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Kielcach w dniu 15 października 2024 r. i na podstawie art. 11 ust. 1 pkt 5 ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych została objęta postępowaniem nadzorczym.

Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Kielcach przeprowadziło badanie nadzorcze tego aktu w dniu 5 listopada 2024 roku.

O powyższym terminie posiedzenia Kolegium powiadomiono organy jednostki samorządu terytorialnego, z pouczeniem stosownie do treści art. 18 ust. 3 ww. ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych. Żaden z przedstawicieli Gminy Zagnańsk nie uczestniczył w posiedzeniu Kolegium w wyznaczonym terminie badania przedmiotowej uchwały.

W toku postępowania nadzorczego Kolegium RIO w Kielcach przeanalizowało treść uchwały Nr 72/IX/2024 Rady Gminy Zagnańsk i na tej podstawie ustalony został następujący stan faktyczny: Celem podjęcia przez Radę Gminy Zagnańsk uchwały Nr 72/IX/2024 było zarządzenie poboru podatku rolnego, leśnego i od nieruchomości od osób fizycznych w drodze inkasa, określenie inkasentów w.w. podatków jak również wprowadzenie i ustalenie wynagrodzenie dla inkasentów – co potwierdza § 1 w.w. uchwały.

Jednakże w treści w.w. uchwały zamieszczone zostały postanowienia odnoszące się również do innych kwestii niż wskazane w § 1 a mianowicie:

- w § 2 ust. 3 pkt 2 w.w. uchwały Rada Gminy Zagnańsk postanowiła, iż do obowiązków inkasenta należeć będzie cyt. „wykonywanie innych zadań należących do inkasenta z mocy ogólnie obowiązujących przepisów”

- w § 4 ust. 4 i 5 w.w. uchwały Rada Gminy Zagnańsk postanowiła, że „inkasentowi zostanie wypłacone zryczałtowane wynagrodzenie miesięczne do dnia 10 następującego po miesiącu za który jest wypłacane zryczałtowane wynagrodzenie” oraz że „Wynagrodzenie za miesiąc grudzień zostanie wypłacone do dnia 20 grudnia danego roku”

Odnosząc się do wyżej wskazanych postanowień w.w. uchwały Nr 72/IX/2024 Kolegium RIO w Kielcach stwierdza, co następuje:

Zgodnie z art. 6 ust. 12 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych, art. 6b ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym, art. 6 ust. 8 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o podatku leśnym, rada gminy w drodze uchwały może zarządzić pobór określonych w ww. przepisach podatków w drodze inkasa oraz określić inkasentów i wysokość wynagrodzenia za inkaso.

Przywołane wyżej przepisy upoważniają zatem radę gminy do regulowania w formie uchwały wyłącznie tych spraw, na które wskazano w § 1 w.w. uchwały to jest zarządzenia poboru ww. podatków w drodze inkasa, określenia inkasentów i wysokości ich wynagrodzenia.

Wyżej wskazane przepisy nie uprawniają natomiast organu stanowiącego do zobowiązywania inkasentów do wykonywania innych niż pobór podatków - bliżej w uchwale niesprecyzowanych „zadań należących do inkasenta z mocy ogólnie obowiązujących przepisów” jak również do stanowienia o terminach dokonywania wypłaty wynagrodzenia za inkaso - gdyż określenie terminu wypłaty wynagrodzenia należnego inkasentom stanowi czynność materialno-techniczną, która nie podlega regulacji w aktach prawa miejscowego.

Wskazać należy, że zgodnie z zasadą legalizmu, określoną w art. 7 i 94 ustawy z dnia 2 kwietnia 1997 r. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 78 poz. 483 ze zm.) organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa, a organy samorządu terytorialnego oraz terenowe organy administracji rządowej na podstawie i w granicach upoważnień zawartych w ustawie ustanawiają akty prawa miejscowego obowiązujące na obszarze działania tych organów.

Zasady i tryb wydawania aktów prawa miejscowego określa ustawa.

Akty prawa miejscowego, do których zalicza się uchwała nr 72/IX/2024 Rady Gminy Zagnańsk winny być zatem wydawane wyłącznie na podstawie upoważnienia ustawowego i nie mogą przekraczać jego zakresu. Każde unormowanie wykraczające poza udzielone upoważnienie ustawowe jest naruszeniem normy upoważniającej i zarazem naruszeniem konstytucyjnych warunków legalności aktów prawa miejscowego wydanego na podstawie tego upoważnienia.

Dokonywanie wykładni rozszerzającej przepisów kompetencyjnych jest zakazane, co podkreślił Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 28 czerwca 2000 r. (K 25/99, OTK 2000/5/141).

Ponadto w odniesieniu do aktów prawa miejscowego znajduje zastosowanie § 135 oraz § 137 załącznika do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie "Zasad techniki prawodawczej" (Dz. U. z 2016 r. poz. 283) w związku z § 143 cytowanego załącznika do rozporządzenia. W myśl § 135 w.w rozporządzenia w uchwale zamieszcza się przepisy prawne regulujące wyłącznie sprawy z zakresu przekazanego w przepisie, o którym mowa w § 134 pkt 1, tj. "podstawą wydania uchwały i zarządzenia jest przepis prawny, który upoważnia dany podmiot do uregulowania określonego zakresu spraw".

W orzecznictwie Naczelnego Sądu Administracyjnego ugruntowany jest pogląd, zgodnie z którym do rodzajów naruszeń przepisów powodujących nieważność uchwały organów jednostek samorządu terytorialnego (lub jej części) zaliczyć należy naruszenia: przepisów wyznaczających kompetencje do podejmowania uchwał, podstawy prawnej podejmowania uchwał, przepisów prawa ustrojowego, przepisów prawa materialnego oraz przepisów regulujących procedurę podejmowania uchwał (np. Wyrok NSA z dnia 11 lutego 1998 r.; sygn. akt II SA/Wr 1459/97).

W ocenie Kolegium RIO w Kielcach § 2 ust. 3 pkt 2 i § 4 ust 4 i 5 uchwały nr 72/IX/2024 Rady Gminy Zagnańsk normują sprawy wykraczające poza zakres przysługujących organowi stanowiącemu kompetencji określonych w art. 6 ust. 12 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, art. 6b ustawy o podatku rolnym oraz art. 6 ust. 8 ustawy o podatku leśnym - co skutkuje naruszeniem tych przepisów..

Zważywszy na stwierdzone wady prawne uchwały nr 72/IX/2024 Rady Gminy Zagnańsk uzasadnione jest stwierdzenie nieważności części tej uchwały w zakresie wskazanym w sentencji .

Pouczenie

Od niniejszej uchwały Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Kielcach przysługuje skarga za pośrednictwem Regionalnej Izby Obrachunkowej w Kielcach do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Kielcach w terminie 30 dni od dnia doręczenia.

Przewodniczący Kolegium
Regionalnej Izby Obrachunkowej w Kielcach
Damian Grzelka